

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
: petek. :

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
pololetna . . . „ 1.50
četrtletna . . . „ 0.75
Posam. štev. „ 0.10

Štev. 34. V LJUBLJANI, dné 23. julija 1909. Leto IV.

Po zaključenju drž. zbora.

Nemški Miha se grozno jezi nad slovenskimi poslanci, ki so zastavili dnevni red državnega zbora z nujnimi predlogi.

Pravi, da so to hudodelci, ki ropajo in krađejo ljudske koristi. Mihec pač misli na pooblastilni zakon in pa morda na socialno zavarovanje. Kličkor se tiče prvega, moramo reči, da pogodba s tujimi državami ne dela avstrijska vlada sama, temveč v sporazumu in vsopredno obenem z ogrsko vlado. Po nagodbi imata Avstrija in Ogrska enake colninske določbe napram tujim državam. Ker pa ogrska polovica do sedaj še nima prav nič storjenega glede pogodbe, je jasno, da pride cela zadeva v tek šele jeseni. Toraj bi tozadevni zakon naše polovice ležal dotlej v kaki zaprašeni steaži ministrstva. Torej, s tem ni storjene prav nobene škode obrtniki, industriji in trgovini. Nasprotno se je morda preperečilo, da sedanja avstrijska vlada v svoji ljubezni ali strahu do Madjarov, ne bode na škodo naše polovice zopet preveč odnehala in morda pritrdila nagodbam, kakoršne bi narekovali Ogrci. Nasprotno pa bi bil parlament dal sedanji skrajno nemško-nacionalni vladj krono zaupanja, ko bi bil sprejel pooblastilni zakon. Da tega zavednim in za narodne pravice žilavim slovanskim zastopnikom ni bilo mogoče dovoliti, je jasno. Kakšni klečeplaz, Hribarjeve ali Plojeve značajnosti bi bil morda kaj takega storil.

Kolikor se tiče drugih ljudskih koristi, to je: socialna zavarovalnica, rudniški zakon, za-

kon o stavbah nekaterih železnic itd., o katerih sedaj nemški in tudi soc. demokratski listi toliko kriče, je pa navadna farbarija. Vsak otrak vé, da bi bil šel parlament takoj, ko bi bil dovolil pooblastilni zakon, — na počitnice in da bi bil sklican šele jeseni.

Socialna zavarovalnica je gotovo najnujnejša potreba. Toda, kakor se je delalo zadnje mesece, smo pač uvideli, da gospodom, ki sedaj toliko kriče o ljudskih potrebah, ni bilo veliko do nje. Par mesecev ni bilo nobene odsekove seje, vse je spalo. Zakaj pa gospodje, v kojih rokah je za sedaj bila cela zadeva, niso gani niti z mazincem? Sedaj pa, ko bi bil šel državni zbor itak na počitnice, je pa vse v nevarnosti. Sama hinavščina in nič drugega. Boj, ki se je vršil sedaj v državnem zboru in ki se bode nadaljeval v jeseni, ako ne sreča pамет nemških strank in se na vladnih stolčkih ne izvrši sprememba sedanje protislovanske in protidemokratske vlade. Državni zbor bo moral priti do spoznanja, da po starem kopitu »Sv. nemškega birokracija« ne more iti v naši državi več naprej. Vsi narodi in vsi stanov nosijo državna bremena, vsi so za državo nujno potrebni, zaradi tega imajo tudi popolno pravico do ravnopravnosti.

»Mihele« pa, ki meni, da je le on gospod vsi drugi pa sluge, noče vedeti o pravičnosti in ravnopravnosti, zato je narodnostni prepir v naši državi vedno na dnevnem redu in ovira socialno delo. Kakor bode postal »Mihele« pravičen, pa bode red.

Stavka ajdovskih predilcev.

Če bi bili hudobni in hoteli povračati liberalcem milo z dragim, bi lahko sedaj ob priliki ajdovske stavke po »Narodovem« načinu rušili delavsko slovo, jemali delavstvu zaupanje do voditeljev in postali uradno glasilo tovarne kot je dosedaj delal pri naših stavkah »Narod«. Toda, ker se nam ne gre za strankarske koristi ampak za dobrobit delavstva, zato podajemo tukaj popolnoma nepristransko poročilo o stavki.

Že osmi teden teče, kar se je zavedel ajdovski delavec, da si lahko zboljša svoj mi-

zeren počejaj in pričel stavkati. Nad sedem tednov toraj že stavka delavstvo ajdovske predilnice — brez uspeha. Ravnateljstvo se noče podati in delavstvo pa tudi noče odnehati od svojih upravičenih zahtev, ki v glavnem obsegajo sledeče točke: 1. Nočno delo naj traja samo 11 ur, 2. dnevna plača naj se zboljša za 20%, pri akordu pa naj se zviša plača za 10% in 3. dva izmed uradnikov, Cyanz in Kovač, ki sta z delavstvom nad vse surovo postopala, morata biti odpuščena.

Kako se je delavstvu godilo, se lahko posname iz tega, da sta imela omenjena dva gospoda večkrat opraviti s paragrafi radi krutega postopanja proti delavstvu. Imata namreč na vesti nešteto težkih in lahkih telesnih poškodb. Delavci, ki so bili nad 30 let v tovarni, so imeli po 85 krajcarjev plače. Bile so toraj v tej tovarni razmere, kot vladajo v vseh judovskih tovarnah in bil je tudi skrajni čas, da se je delavstvo potegnilo z vso odločnostjo za svoje pravo in življenje. No, če bo delavstvo tako tudi zanaprej vstrajalo kot doslej, potem mu je zmagata zagotovljena in nič ne bodo pomagale spletke glavnega ravnatelja Amana ter uradništva. Da stavka toliko časa mirno teče, to je glavna zasluga delavstva samega, ki je zelo zavedno, in občinstva, ki gre povsod nesrečnim trpinom na roko. Sicer dobiva delavstvo od slovenskega tržaškega občinstva redne podpore, vendar gre sedaj delavstvu boljše kot preje v tovarni, ker sedaj ob času košnje mnogo zasluži. Tovarna pa pri veliki škodi zaman čaka in bo tudi zanaprej zastoj čakala, kdaj da bi zvalila nesrečne trpine zopet pod prejšnjimi pogoji k delu.

Tobačno delavstvo.

IZLET PODPORNEGA DRUŠTVA DELAVSTVA LJUBLJANSKE C. KR. TOBAČNE TVORNICE.

»Podporno društvo« priredi poseben vlak v Gorico. Vlak se odpelje 7. avgusta t. l. Odhod iz Ljubljane, državni kolodvor, v soboto 7. avgusta ob 10. uri 23 minut zvečer, prihod na Jesenice ob 12. uri 34 minut, odhod z Jesenic ob 12. uri 40 minut ponoči, prihod v Go-

Spomini mladosti.

Piše S.

I.

Nek četrtek zbrali smo se vsi izbrani tički četrtega razreda. Sestavili smo cel vojni načrt za celo popoldne. Prva točka: lov na rake.

Razdelili smo se na štiri oddelke, ker če bi bili skupaj vsi, bi se takoj vedelo, da ne nameravamo nič kaj preveč dobrega.

Midva z Bukovčevim Jakcom kot nerazdržljiva bitja, mahnila sva jo skupaj in sicer na nasprotno stran, da bi našim zasledovalcem — občinskemu poljskemu čuvaju in pa grajskemu valpetu nekoliko štrečno zmešala.

Komaj prideva nekoliko iz trga, že zagledava v daljavi prav velike vozove. To bo pa cirkus! Pričela sva takoj piskati in kmalu smo bili vsi tički zopet skupaj ter smo jo ubrali cirkusu nasproti.

Ko smo prišli do vozov, smo se prepričali, da sta dve hišici na kolesih in pa en voz za droge in drugo ropotijo.

S komedijantskimi otročaji, katere smo smatrali za neka višja bitja, smo se kmalu seznanili. A naša radovednost še ni bila s tem utolažena. Videli bi tudi radi v vozovih, kaj je vse notri.

Najbolj radoveden je bil moj prijatelj Jakec. Zazijal se je tako v eno okence, da se je spodtaknil ob cestni kamen ter prav neprijetno poljubil popolnoma prašno cesto. Ker je bil precej neroden, se je popolnoma povaljal v belem cestnem prahu. Prevelik nos je pri tem skoku prišel s tako močjo v dotiko s cesto, da je bil takoj krvav.

Ko je Jakec pobral hitro svoje nerodne kosti, si je z roko obrisal svoj s cestnim prahom zaprašeni obraz in takoj so začeli komedijantski otročaji vpiti: »Dummer August! Dummer August!« Jakec se je pa jezil ter trdil, da je Jakec in ne Avgust.

Jakec se je previkrat prepričal, da komur se kaka nesreča pripeti, mu ni treba skrbeti za šport, ker smo se vsi ubogmu Jakcu smejali.

× × ×

Cirkus nas je popolnoma zmešal. Celi dan, od ranega jutra pa do poznega večera oblegali smo cirkus. Mučila nas je noč in dan misel, kje dobiti groše, da bi šli gledati cirkus.

Jakcova zvita buča nas je pa takoj rešila teh skrbi.

Pod grajskim hlevom rastla je velika košata murva. To murvo smo si izbrali za naše sedeže brez vstopnine. Jakec je bil prvi in si je izbral prvo mesto. Jaz sem bil zelo nesrečen, ker nisem mogel pravočasno oditi iz doma in sem bil zadnji. A videli smo vsi še precej dobro, ker je bila murva precej visoka.

V sredi predstave začela je veja, na kateri jih je bilo največ, pokati, kar pa smo vsi preslišali in prej, ko smo se zavedli, plavali so že stiri moji prijatelji v gnojnici. Jaz sem se komaj še obdržal, kar sem bil prav pri deblu.

K sreči so bili vsi štirje dobri plavači ter so splavali iz te smrdeče kopeli.

Hrušč je privabil tudi grajskega valpeta in sultana. Kakor sem prej privoščil Jakcu nezgodo, ker me ni pustil na boljši prostor, tako sem si zdaj želel, da bi bil tudi jaz v gnojnici,

rico ob 3. uri 23 minut zjutraj, nakar pohitimo takoj na sv. Goro, na Kostanjevico, v goriško okolico in Gorico. Iz Gorice se vrnemo ob 6. uri 40 minut zvečer; pridemo na Jesenice ob 9. uri 17 minut zvečer, z Jesenic se odpeljemo ob 9. uri 30 minut, v Ljubljano dojdemo ob 11. uri 53 minut ponoči. Posebni vlak se bo ustavljal med vožnjo tja in nazaj v Vžmarjuh, Medvodah in v Podnartu. Cena stane za tja in nazaj 5 kron 10 vinarjev. Delavke in delavci, ki se udeležijo izleta, naj se takoj javijo pri odboru »Podpornega društva«, ker moramo že 1. avgusta naznaniti železniški upravi natančno število izletnikov in založiti denar.

Zatožen! kličejo mali otročiči, ki prodajajo še platno, kadar jih kdo tovarišev postrani pogleda. Zatožen, zatožen, kliče pa leti k učitelju ali učiteljici in zatoži tistega, ki ma ni všeč. Če še ne hodi v šolo, pa kliče: Bom pa mam povedal!, pové in ves srečen je. Zakaj to pišem? Zato, ker imajo naši rdeči prijatelji in prijateljice tudi svojo mamo, ki ji poveje, če jih kdo postrani pogleda, mama zaljubljena v solzne svoje rdečobojne punce in smrkolinčke pa hitro zapiše, kar se mu zatoži, v svoj veliki notes: »Tobačnega delavca«. Zadnji »Tobačni delavec« je šel med špece. Opravlja in obrekuje delavke, naše somišljenice. Vse se smeja, ko čita kisavo špecljanje čez naše somišljenice v »Tobačnem delavcu«. Delavke naše somišljenice obetajo, da poskrbe zato, da jih doleti velika čast in da pridejo v list tistih ljudi, ki se ravnaajo po zgledu ferkolimčkov, ki kličejo: »Zatožen, zatožen« in pa »Bom pa mam povedal«.

Klofuta za klofuto. Tega pačela zdaj se nasproti rdečim »mam«-tožljivcem nočemo izvajati, ker nočemo iti med denunciante. Če pa bodo rdeči še nadaljevali svoje špeclarije, ej, pa: pričnemo še mi ne denuncirati, ne z zakljem, pač pa opisavati razna nad vse »častna« junaštva naših rdečih polipov in polipkini. To bo smeja, kadar pričnemo. Še en napad v »Tobačnem delavcu«! Ne nam, »Tobačnemu delavcu« naj se potem zahvalijo tisti, ki se bodo jezili čez nas. Klofuta za klofuto, stara kranjska navada, ki jo i mi vpoštevamo in se ravnamo po njej, kadar pride pravi čas.

Prometna zveza.

Mrtvaščine za mesec julij bo plačati za sledeče slučaje: 1. Ivan Balog, Ljubljana. — 2. Julijana Aifenzeller, Freistadt. — 3. Ana Schneider, Dunaj. — 4. Robert Schneider, Bregenz. — 5. Julijana Steiner, Glognitz. — 6. Jožef Jelinek, Praga. — 7. Franc Feistl, Leobersdorf. — 8. Terezija Weilguny, Straning. — 9. Jožef Gangenhofer, Bischofshofen. — 10. Ivan Binder, Št. Hipolit. — 11. Pet. Skornik, Znaim. — Plačati je torej za 11 smrtnih slučajev po 5 vin., t. j. skupaj 55 vin.

Shod železničarjev v Ljubljani nameravamo sklicati v mesecu septembru tega leta. — Vsem je še dobro v spominu, kako lepo se je vršil prvi slovenski krščansko-socialni železničarski shod, ki je bil lamsko leto v Ljubljani. Sklenilo se je, naj se vsako leto dvakrat vrši tak shod. A zapreke, ki so pa v tem slučaju bolj osebne značaja, so ta sklep onemogočile. Toda zadnji čas pa se te zapreke več ne upoštevajo in preko njih se bo in se mora shod vršiti v splošno zadovoljnost. Dan in uro kakor tudi kraj še naznamo v eni prihodnjih številkah. Vodstva podružnic in plačilnic, kakor tudi vse druge železničarje pa uljudno pro-

kajti poznal sem dobro valpetove pesti in pa sultanove zobe.

Ker ni bilo veliko časa premišljevat, spustil sem se po odlomljeni veji in s precej varnim skokom rešil sem se gnojnice, valpeta in pa sultana, kateri je zasledoval moje nesrečne tovariše, ker so bolj dišali.

× × ×

Cirkus nam je pustil vsem več ali menj neizbrisne spomine, kajti opraskani, pobiti itd. bil smo vsi.

Pridobili smo pa tudi prav mnogo na umetni telovadbi.

Na paši bili smo umetni jahalci na kostrunih in kravah. Posebno sva se hotela pa še midva z Jakcem odlikovati.

V hlevu Jakcovih starišev, naredila sva celo jahalnico; tri krave in štirje kostruni, to je že precej živali. Doma sva kradla kruh, korenje in druge take priboljške, da sva ložej dresirala svojo živino.

Različne umetnosti sva že poskušala, samo

simo, da nam hitro in nujno naznanijo svoje želje in nasvete glede tega drugega slovenskega železničarskega shoda, ki bo obenem tudi prvi jugoslovanski železničarski shod. Na delo tedaj za dobro udeležbo in pošljite hitro vse dopise glede shoda na uradništvo »Naše Moči«.

Z lastnimi moči.

Družba sv. Mohorja šteje zdaj

	dosmrtnih,	letnih,	vkup	udov,
v goriški nadškofiji	152	10243	10395	
„ krški škofiji	184	6351	6535	„
„ lavantinski škofiji	455	25441	25896	„
„ ljubljanski škofiji	763	32366	33129	„
„ tržaško-koprski škofiji	75	4639	4714	„
„ poreški in krški škofiji	12	186	198	„
„ senjski in dalmatinski škofiji	11	216	227	„
„ zagrebški nadškofiji	23	456	479	„
„ djakovski škofiji	1	67	68	„
„ bosniški škofijah	8	163	171	„
„ somboteljski in drugih ogrskih škofijah	2	219	221	„
„ sekovski škofiji	41	399	440	„
„ videmski nadškofiji	11	229	240	„
„ raznih krajih Avstrije in Evrope	20	349	369	„
„ Ameriki	21	2109	2130	„
„ Afriki in Aziji	8	223	231	„
vkup	1787	83656	85443	udov.

Za nekaj se bodo te številke še izpremenile po posameznih oglasilih.

Po navedenem številu so se še pomnožili dosmrtniki za 47. letniki za 1007, vkup za 1054 udov. Ker se nadejamo še nekaterih članov, posebno takih, ki se oglašajo šele, ko vidijo nove knjige v rokah sosedov, bo znašal cel prirostek nad 1200 udov.

Pomnožili so se pa člani goriške nadškofije najbolj, namreč za 554, za njimi tržaško-koprski za 260, potem lavantinski za 246. Člani krške škofije za 185. Amerikanci za 63, škofiji Poreč in Krk za 30, razni kraji za 21, sekovska škofija jih je oglasila za 21, Djakovo in Bosna po 1 več. — V »črno knjigo« pa bi vpisali vse druge škofije, ako bi ne vedeli, da je tudi tam uspeh še vedno lep, ako upoštevamo gospodarsko bedo izgubila je ljubljanska škofija 231, somboteljska 56, videmska 18, senjska in dalmatinska 12, zagrebška 8 in Afrika 6 članov.

Občni zbor »Slovenskega delavskega stavbnega društva« v Ljubljani se bo vršil dne 27. t. m., v soboto, ob 6. uri zvečer v prostorih našega kamsuma na Kongresnem trgu št. 2. Člani naj se istega obilo udeležijo.

Tovarniški delavci iz Medvod in Goričan smo imeli 11. julija velepomemben dan na Šmarni gori, ki nam bo ostal vedno v spominu. Vsi navzoči so se izjavljali, da kaj takega ne pomnijo. Zbralo se je nad 300 delavcev in delavk iz zgoraj navedenih krajev. Imeli smo dve sv. maši prva tiha, druga pa slovesna sv. maša z leviti. Tih sv. mašo je daroval župnik Finžgar iz Sore, ki je imel tudi cerkveni govor. Drugo slovesno sv. mašo je daroval župnik Brenc iz Sore, kateremu je asistiral iz posebne prijaznosti sledniški gosp. kaplan. Po cerkvenem opravilu se je vršil shod, na katerem je govoril urednik Moškerc iz Ljubljane. Shod je izrekel zaupanico »Slov. klubu«, v prvi vrsti g. dr. Šusteršiču. — Vsem gospodom, ki s ose potrudili, da se je ta naš izlet tako lepo vršil, izrekamo najiskrenejšo zahvalo, kakor tudi cerkvenemu pevskemu zboru za lepo petje.

V nedeljo 25. julija v Medvode, kjer se vrši velika ljudska veselica na vrtu gosp. Jca. Jesiha ob pol 4. uri popoldne. Veselico prrede tovarniški delavci iz Goričan in Medvod. Na

škok na konju skozi obroč, ta nama je delal preglavice.

A tudi tu sva si hitro pomagala. S kadi od kislega zelja zbila sva obroč in hajd v hlev. Jaz se ustopim na tesarski stol, Jakec pa se spravi na kravo. Ena, dve, tri in Jakec skoči skozi obroč ob katerega se spodtakne in pade s konja — hotel sem reči s krave in se vsede s celo težo svojega života na železne grablje.

Jaz brž skočim svojemu tovarišu pomagat, ker ni mogel sam vstati. Stopil sem na grablje in z vso močjo vzdignil ponesrečnega umetnika. Najhuje mu je bilo to, ker ni smel upiti, kajti z vpitjem privabil bi očeta in potem vbogi del telesa, katerega ne smem imenovati.

Jaz sem brž pospravil in pobrisal krvave znake Jakcove umetnosti, Jakcu pa sem svetoval, naj se gre takoj sprati, ker sem to slišal od svoje mame, da je to najboljše, če se kdo kaj poškoduje. Jakec je držal svoje častljivo celo dopoldne v vodi in voda mu je izlekla bolečine pa tudi veselje do skoka skozi obroč. (Dalje prihodnjič.)

sporedu je: 1. Društvena godba iz Goričan, 2. srečojov, 3. šaljiva pošta, 4. smetani ogenj, 5. Koriandol korzo, 6. kuplet »Pijanec in policaj«, 7. petje. — Vstopnina 30 vin. — Ker je jako ugodna železniška zveza, vabijo prireditelji zlasti ljubljansko delavstvo, zlasti tobačne tvornice. Veselični prostor je tik kolodvora v Medvodah.

Gorenjsko kršč. soc. delavsko politično društvo vabi vse somišljenike na društven shod, ki ga priredi v nedeljo dne 25. julija ob pol 4. uri popoldne v »Delavskem domu«. Somišljeniki, agitirajte pri svojih tovariših za obilno udeležbo, ker poroča gosp. državni poslanec trestničar o zadnjem zasedanju državnega zbora. — Odbor.

Na Javorniku vršila se je dne 18. julija v prostorih gospoda Mih. Noča, po domače Veličarja veselica slov. katol. izobraževalnega društva Koroška Bela-Javornik; ki je izvrstno uspela. Jeseniški telovadni odsek »Orla« izvajal je vse vaje v občo zadovoljnost obilnega občinstva, kar je bil dokaz, da se ljudstvo res zanima za dobro stvar. Veselico posetili so tudi dr. Muhael Opeka iz Ljubljane, kakor tudi domači župnik in kaplan. Zmanjkalo je prostora, ker je bil prostor do cela premajhen. Želimo, da bi se novo ustanovljeni telovadni odsek »Orla« na Koroški Beli kaj kmalu razvil ter kličejo: »Le pridno naprej do popolne zmage in slave!« Na zdar!

Idrija. Ob desetletnici obstanka Krščanskega gospodarskega društva. V zadnji številki smo poročali, kako se je ustanovilo to društvo ter kake nasprotnike je imelo že pri ustanovitvi. Že ob začetku pa do današnjega dne se očita temu društvu, da ima samo članice ženske. Nič napačnega bi ne bilo, ako bi tudi res bile, vsaj kjer se ženske oklenejo takega društva, ali pa tudi posameznega trgovca, tam kupčija dobro obstane. Vemo za mnogo zelo vnetih soc. demokratov, kateri so člani njih konsumnega društva, tli kaj pomaga, ker pa njih soproge ne drže za njih konsum, rajše kupujejo pri Tinčetu pred šolo, ker njim bolj sladko na dušo govori. V dokaz, da ni res tako, kakor naši nasprotniki govore o našem gospodarskem društvu, kaže nam sledeča tabela:

Člani po poklicu	1. sept.	1. julij
	1899	1909
Število članov		
C. kr. paznikov aktivnih in v pokoju	23	43
„ pazniških sprog	4	10
Posestnikov v Idrijski okolici	6	37
C. kr. uradnikov v Idriji	3	6
„ uradniških sprog v Idriji	—	4
„ „ Pribranu	—	1
„ rudarjev in drugih delavcev	94	255
Zena, udov in zasebnih c. kr. delavcev	33	135
Posestnic in sprog posestnikov v okolici	—	19
C. kr. logarjev udov in sprog	—	4
Občinski sluga	—	1
Udova sodniškega uslužbenca	—	1
Obrtnikov in posestnikov v Idriji	—	14
Sprog obrtnikov in posestnikov v Idriji	—	6
Zavod	—	1
Cerkovniki	—	3
C. kr. učitelja	—	2
Društvo	—	1
C. kr. učitelja soproga	—	1
Duhovnikov	2	12
Skupaj	165	556

Krvoses kapitalizem.

Idrija. Pri našem eraričnem rudniku sta od dela odpuščena dva mlada delavca Mainik in Pečirar. Pomilujemo jih, ker bosta morala drugod iskati si kruha, ali vzrok vsemu temu je le tista svobodomiselnost, ki sta se je ou Antekristana nasrkala in sta reveža mislila, da smeta počenjati potem kar hočeta, toda varala sta se in za vse to se imata zahvaliti le Antekristanu in njegovi stranki, in zato se ni čuditi, da je toliko korumpirane mladine ravno v socialno-demokratski družbi. Vzrok vsemu temu so tudi stariši, ker pustijo, da zanašajo njihovi otroci v slabo družbo, da clo silijo jih, in ako kateri hoče k našemu katol. izobraževalnemu društvu pristopiti, mu pa branijo; zato svetujemo onim miadeničem, kateri ne trobije še v njihovi rog, naj pristopijo k našemu izobraževalnemu društvu, tukaj se lahko izobražuje in trdi za poznejši čas, ker pri naših nasprotnikih je pijanost in surovost doma, zato pa prož od take družbe.

Trst. Sličica iz posredovalnic. Gospa je prišla v neko tukajšno posredovalnico in je rekla: »Prosim, dajte mi eno pošterco in pridno deklo z letnimi spričevali, ko vsa gospoda, kadar gre na počitnice od tri do štiri mesece, svoje služkinje odslovi.« Ali je mogoče, da bi dekleta imela letna spričevala, ko zamorejo v

službi ostati le kaki osem do devet, kvečjemu 10 mesecev. Ta moda se čezdalej bolj razširja, in kmalu bodo služkinje postale le sezonske delavke. — Neka druga gospa se je ravno tam izkazala: »To je moja zabava, velikokrat menjati, najraje bi videla vsaki dan drug obraz.« Zato menda tako šikanirajo služkinje same sebi v zabavo. Takim gospem bi bilo najbolje svetovati, naj si omislijo kinematografske slike, obrazov raznih plemen in narodov, in laterna magica bi jim to zabavo povečala, da bi v vsaki minuti videle več novih obrazov, ne pa, da se z dekletji norčujejo, za kratek čas, katerim s tem vse veselje do službe, do dela in sploh do poštenega življenja vzamejo.

Borovlje. (Delavsko gibanje.) Tako slabo plačanih delavk še na Hrvaškem ne bi našel, kakor so v fužinah v Borovljah. Pridno morajo delati, da pridejo na eno krono. Po večini se žiblje zaslužek od 70 vinarjev do 1 K 10 vin. To se v resnici pravi delavkam izpiti kri. Pred letom smo jih hoteli organizirati vse. Pa se je našla ženska, socialistinja Skala, ki je sama devolj zaslužila, ker je nekaj v zlahti z gospodjo Pippe, drugim pa zaslužka najbrž privoščila ni, in delala tako nasilno in divje, da se se morajo delavke pri ravnanju pritoževati nad njeno »ljubeznjivostjo«. V Borovljah ni Pipperja, zato se tudi za Jokanco niče ne briga. Ona pa tega noče, na mojsterski stolce bi rada. Ker pa to ne gre drugače kakor da jo spoznajo kot pridno, vneto, najbolj delavno delavko, zato velika socialistinja zdi pridno leta denuncirati in tožiti. Ona se namreč črži socialističnega nauka: »delavec mora z delavcem držati«, in pridno denuncira. Tu se zopet kaže, kak je ta socializem, da le jaz imam dobiček in lazim kvišku, vsi drugi lahko pomrjejo.

Sava. Mož postave, ki je zadnji čas začel hoditi iz Kranjske gore štet delavske s krvavimi žulji orislužene krajarje, se je preobiskel, da bi vzbujal manj pozornosti, je odložil cesarsko obleko in kot navadni delavec prežal na zavitek z denarjem, ki je bil naslovljen na nekoga delavca. Ko je prišel na vrsto omenjeni zavitek, sta ga pograbila oba, tako da je prišlo do jako burnega prizora in je slednjič zmagal mož postave. Mi sicer stojimo trdno na stališču, da naj se poravna vse zaostalo, naj odločneje poobsojamo tako postopanje. Ne znamo, zakaj se je dotični delavec tako globoko zadovoljil, vemo, da vsled prevelike plače gotovo ne, saj nam še za sproti ničesar ne preostaja. Zato pa odločno protestiramo, da bi se odtegovala vsa mesečna plača. Kaj hoče sedaj početi, s kom bo preživel družino in sebe, kako bo pa delal? Gotovo mu ne preostaja drugega, kakor da se bo moral nanovo še globlje pogrzniti v dolg, iz katerega mu ne kaže nobene rešitve. Ali bi ne bilo boljše od Pongraca, da bi se v takih slučajih pokazal nekoliko bolj socialnega, kakor se tako rad nazivlja in bi počasi mesečno odtegoval in tako vsaj nekoliko olajšal žalostni delavski položaj. Oblastvem v Kranjski gori pa svetujemo, naj nikar ne pošilja svoji laslug razburjat delavcev, ako ne, bi zvalo priti do slučaja, v katerem bi se zabliskali bajoneti. Delavstvo je vsied tega jako razburjeno in odločno protestira, da bi hodili ljudje v plačilnico, ki niti ne znajo, kaj se pravi kruh služiti. — Gospodu Tončku pa enkrat za vselej povemo, naj nikar ne stresa sitnost, v plačilnici in psuje delavcev z agitatorji, kajti za agitacijo nam ne preostaja nobenega časa, še manj pa, da bi zamujali šihte, kakor vi.

Savskim in javorniškim delavcem v premislek. Ustanovilo se je pevsko društvo z imenom »Sava«, katerega ustanovitelj je Pongrac. Člani, oziroma pevci se sprejemajo brez vstopnine in članarine torej popolnoma brez vsakih stroškov, vključno temu se pa pije pri vsaki izkušnji, kakor je izjavil ustanovitelj sam: »En par štefanov ga bomo spili, potem pa en par veselih zapeli, pa bo izkušnja končana.« No, to prav radi verjamemo, saj se je pokazalo pri zadnji serenadi, ko se je vse tako pošteno pofrtičilo. Nadalje ima pevovodja, kakor se samu pevci izražajo, jako mastno plačo, seveda saj pride iz Ljubljane. Potem se je naročil precej drag glasovir, torej ogromni stroški, dohodkov pa nič. Nadalje je ustanovitelj menda obenem tudi blagajnik in potem načelnik in blagajnik delavske godbe. Končno je namestnik in blagajnik, sploh glavni vodja Bratovske skladnice, računov pa nikar prav jasnih, saj nam delavcem se ne ookažejo, torej vsekako vredno resnega premisleka.

Načelstvo Bratovske skladnice zdi se nam, da spi nekako spanje pravičnega. Ali je načelnik, oziroma njegov namestnik tako komoden, da ne skljuje seje, ali pa so novi odborniki tako brezbržni. Vključno temu se pošiljajo razni mojstri in drugi v kopališče in se, kakor se čuje,

delijo podpore iz blagajne. No, mi gotovo nimamo nič proti temu, če se delijo podpore in se pošiljajo v razna kopališča tisti, ki so v resnici potrebni, čeprav mojstri, ki imajo, kakor se čuje, samo deset let še pravico pri Bratovski skladnici in v teh desetih letih najbrže namen, kolikor mogoče to izžeti, pač pa se nam čudno zdi, če se vpraša katerega med odbornikov, pa nihče ničesar ne vé.

Okno v svet.

Koliko se izda za mornarico in armado. Za mornarico izda največ Angleška, ki je izkazala v proračunu 1909/10 mark 716,911.080, slede Združene države s 578,642.984 markami, Nemčija s 399,218.160, Francoska z 290 mil. 354.008, Rusija s 185,288.599, Japonska s 151 mil. 259.293, Italija s 127,708.825 in Avstro-Ogrska s 53,922.184 markami. Skupno za armado in mornarico pa izdajo Angleška 1.276,585.000 (na glavo 28'26), Nemčija 1.210,258.000 (na glavo 18'85), Rusija 1,123,725.000 (na glavo 7'49), Združene države 965,070.000 (na glavo 11), Francoska 929,016.000 (na glavo 23'58), Avstro-Ogrska 459,091.000 (na glavo 9), Italija 368,900.000 (na glavo 10'76), Japonska 335 mil. 496.000 (na glavo 6'64) mark. Angleška ima 128.508, Združene države 57.500, Francoska 55.000, Nemčija 53.925, Rusija 49.018, Japonska 47.000, Italija 31.000 in Avstro-Ogrska 15.124 mornarjev. Linijskih ladij ima Angleška 55, Nemčija 24, Francoska 21, Amerika 25, Rusija 8, Japonska 11, Italija 10, Avstrija 9; obrežnih oklopnih Nemčija 7, Amerika 5, Japonska 2; oklepnih topničark Francoska 2, Amerika 2, Rusija 2; oklopnih križaric: Angleška 38, Nemčija 8, Francoska 21, Amerika 15, Rusija 4, Japonska 11, Italija 8, Avstrija 3; zavarovane križarice Angleška 72, Nemčija 29, Francoska 18, Amerika 16, Rusija 8, Japonska 14, Italija 6, Avstrija 4; torpedovk Angleška 241, Nemčija 160, Francoska 309, Amerika 45, Rusija 170, Japonska 109, Italija 110, Avstro-Ogrska 61; podmorskih čolnov ima Angleška 55, Nemčija 0, Francoska 53, Amerika 19, Rusija 33, Japonska 9, Italija 7, Avstrija 6.

Krščanska strokovna društva v Nemčiji l. 1908.

Skupna zveza krščanskih strokovnih društev v Nemčiji je izdala pravkar poročilo o stanju krščanskih strokovnih društev v Nemčiji l. 1909. Poročilo naglašja, da se je poznala gospodarska kriza l. 1908 tudi krščanskim strokovnim društvom. Gospodarji so krizo v svojo korist prav dobro izrabili. Strokovna društva morajo biti zaradi slabega splošnega gospodarskega stanja previdna, gospodarji so pa delavce odpuščali, jim trgali plače in slabo ravnali z njimi. Delavstvo zato izgublja pogum, strokovna društva izgubljajo člane. Zato so morala strokovna društva nad vse previdno postopati. Seveda, da se je vse to poznalo tudi kršč. strokovni organizaciji, a le ne prehudo, ker so izgubila le 3% članov.

Zmanjšalo se je število članov povprečno od l. 1907 na l. 1908 od 274.323 na 264.519, torej za 9804, 7769 delavcev in 2035 delavk. Delavk je bilo povprečno organiziranih 22.087. Veliko članov so osobito izgubili zidarji, kar je povzročila zelo huda zima. Imeli so:

	1. 1907	1. 1908	koncom 1. 1908
rudarji članov	74.700	75.250	74.814
tekstilno delavstvo	40.764	37.561	33.706
zidarji	40.135	35.302	31.706
železničarji	24.112	26.186	27.001
kovinarji	28.090	26.427	24.316
razni uslužbenci	14.636	14.272	14.930
lesno delavstvo	11.239	11.043	10.849
domače delavke	4.966	5.815	6.100
tobačno delavstvo	6.549	5.551	5.385
keramsko delavstvo	8.352	4.883	5.558
usnjari	4.203	3.903	3.922
krojači	3.738	3.758	3.986
slikarji	3.325	3.361	3.120
črkostavci	2.812	2.873	2.898
telegrafisti	1.861	2.737	3.249
grafisti	1.409	1.397	1.462
bolniški strežniki	1.114	1.344	1.409
kamnoseki	—	1.167	995
industrijsko delavstvo	650	869	1.057
vrtnarji	728	793	733
železniški rokodelci	—	—	4.125
solinsko delavstvo	893	—	—
	274.323	264.519	260.767

V strokovni zvezi ni 80.437 organiziranih delavcev, tako da je bilo krščansko strokovno organiziranih 341.204 delavcev.

Blagajniško stanje je pa bilo zelo ugodno, kljub krizi in kljub temu, da je padlo število članov. Tale pregled nam tole dokazuje:

Znašali so leta	dohodki mark	stroški mark	mark v blagajni
1908	4.394.745	3.556.234	4.513.409
1907	4.311.495	3.193.978	3.487.735
1906	3.378.833	2.709.260	2.370.782
1905	2.443.122	2.150.511	1.249.408
1904	894.517	711.670	690.374

Dohodki so se torej zvišali od 4,311,495 na 4,394,745 mark, stroški pa od 3,193,978 na 3,556,224 mark, blagajniško stanje se je povišalo za 1,025,676 mark.

Zanimivi so tudi podatki o dohodkih in stroških. Dohodkov je bilo in sicer na:

	1. 1908. mark	1. 1907. mark
Pristopninah	37.287	53.068
Prispevkih	4.006.233	3.850.527
Posebni prispevkih	68.344	198.215
Druhih dohodkih	271.319	204.895

Stroški na:

	1. 1908. mark	1. 1907. mark
Časopisje	405.407	361.711
Agitacija	362.452	355.155
Strajkarske podpore	424.992	743.270
Potne podpore	134.453	61.734
Bolniške podpore	514.284	443.035
Mrtvaščine	170.639	99.284
Pravno varstvo	128.091	81.442
Druge podpore	28.926	32.974
Plače	102.917	96.545
Upravni stroški	155.515	143.591
Knjižnice in prosveto	37.400	25.618
Prispevek Zveze	45.174	45.137
Krajne blagajne	795.441	623.114
Druhi izdatki	240.104	—

K tatvini v korist ponesrečenim. Ko se je zvedelo, kako neusmiljeno so kradli socialni demokrati denar potresnih žrtev, so se vršile v Kataniji velikanske demonstracije. Proti socialno-demokratskim gospodarjem v občini je protestiralo nad 10.000 ljudi. Prišlo je do burnih prizorov. Proti rdečemu občinskemu svetu so dromeli burni klici: »Proč s tatovi, ki kradejo beračem!«

Priporočamo našim rodbinam
KOLINSKO CIKORIJO.

A. Lukič Slovenska
konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke in deklice
Ljubljana
Pred škofijo 19.

A. Žibert
Ljubljana, Prešernove ulice
priporoča
svojo veliko zalogo čevljev
domačega izdelka.

SL. OBČINSTVU SE VLJUDNO PRIPOROČA

SPECERIJSKA TRGOVINA

IVANA TONICH

TRŽAŠKA CESTA ŠT. 4.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja in najlepša zaloga konfekcije za gospode in dečke kakor tudi vedno zadnje novosti za dame in deklice. — Cene jako nizke.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10

priporoča svojo

trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga.

Solidno blago. Zmerne cene.

Velika zaloga. Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izbira drobnega in modnega blaga: rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat itd.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godove in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem

F. Meršol, Ljubljana, Mestni trg šte. 18.

Velika zaloga. Nizke cene!

Zastonj torej brezplačno dobi vsak človek

v lekarni Trnkóczy zraven

rotovža, lepo tiskano deset

zapovedi za zdravje.

Tudi po pošti se brezplačno

razpošiljajo.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta šte. 8, pritličje

lastna glavica K 354.645-15

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldne, ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilne položnice na razpolago.

Fotografski umetni zavod

Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 15.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil, kakor: povečavanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interierjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini.

Kdor hoče varno, mirno in hitro v

AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika

Fr. Seunig, Ljubljana

Kolodvorske ulice šte. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki velikani:

Kaiserin Auguste Viktoria	nosi	25.000 ton
Amerika		24.000
President Lincoln		20.000
President Grant		20.000

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo samo 1 1/2 dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov po celi črti od avstrijske meje (Eger), naprej.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke in

novosti v konfekciji za dame.

Ustanovljeno leta 1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani pri g. Jos. Černe. Podružnica Resljeva cesta št. 2 pri g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu priporoča svojo bogato zalogo zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro. Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam svojo izredno veliko zalogo fouraitur. — Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih. Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramofone in igre.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni trgovini:

Janko Češnik

(pri Češniku)

Stritarjeve ulice LJUBLJANA Lingarjeve ulice v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure po 4 3/4 %, to je: daje za 200 kron 9 kron 50 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnjša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r., predsednik, podpredsednik.

Pivovarna J. PERLES

Ljubljana, Prešernove ulice 7, Ljubljana

priporoča izvrstno marčno pivo v sodčkih in steklenicah.

Najstarejša svečarska tvrdka. — Ustan. pred 100 leti.

FR. ŠUPEVC

priporoča veleč. duhovščini ter slavnemu občinstvu zjamčeno pristne čebelno-voščene sveče za cerkev, pogrebe in procesije.

voščene zvitke, izborni med-pltanec koji se dobiva v steklenicah, skatljah in skafih v poljubni velikosti ter poceni. — Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postreži.

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 7. Perlesova hiša.

Prva slovenska modna trgovina

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19

se najtopleje priporoča.

Blago in cene brez konkurence.

Na drobno!

A. Šarabon

Na debelo!

Glavna trgovina: Zaloška cesta 1

Ljubljana

Filijalka: Martinova cesta 24

Velika zaloga špicerijskega blaga, žganja, moke in deželnih pridelkov.

Novourejena pražarna za kavo z električnim obratom.

Vsak dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudninske vode.